

Ενδοσχολική βία και εκφοβισμός

Αιτίες, επιπτώσεις, αντιμετώπιση

Η ενδοσχολική βία και ο εκφοβισμός που εκδηλώνεται μεταξύ των μαθητών έχει αρχίσει να γίνεται αντικείμενο προσοχής, συζήτησης και μελέτης και στην Ελλάδα.

Οι όροι που χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν το φαινόμενο είναι: «ενδοσχολική βία», «εκφοβισμός» και «θυματοποίηση».

Οι ορισμοί αυτοί ορίζουν μια κατάσταση κατά την οποία ασκείται εσκεμμένη, απρόκλητη, συστηματική και επαναλαμβανόμενη βία και επιθετική συμπεριφορά με σκοπό την επιβολή, την καταδυνάστευση και την πρόκληση σωματικού και ψυχικού πόνου σε μαθητές από συμμαθητές τους, εντός και εκτός σχολείου.

Η ενδοσχολική βία και ο εκφοβισμός έχει πολλές και σοβαρές επιπτώσεις τόσο στη σωματική και ψυχική υγεία όσο και στην ψυχοκοινωνική ανάπτυξη του παιδιού.

Σε ορισμένες περιπτώσεις οι συνέπειες είναι ιδιαίτερα επικίνδυνες και είναι δυνατόν να έχουν τραγικά αποτελέσματα.

Γιατί και πώς εκδηλώνεται ;

Το φαινόμενο της ενδοσχολικής Βίας και του εκφοβισμού είναι σύνθετο και στην εκδήλωσή του συμβάλλει η αλληλεπίδραση ατομικών και περιβαλλοντικών παραγόντων.

Ειδικότερα, ρόλο παίζουν

Τα ατομικά χαρακτηριστικά των παιδιών,

Τα χαρακτηριστικά του οικογενειακού τους περιβάλλοντος,

Οι διάφορες πλευρές του σχολικού περιβάλλοντος,

Το ψυχολογικό κλίμα του σχολείου,

Οι πολιτικές του εκπαιδευτικού συστήματος,

Οι στάσεις των ίδιων των παιδιών, των γονέων
και των εκπαιδευτικών απέναντι στη βία.

Ο τρόπος προβολής της βίας από τα μέσα
μαζικής ενημέρωσης.

Η ενδοσχολική βία και ο εκφοβισμός εκδηλώνονται με διάφορες μορφές μεταξύ των μαθητών: σωματική, λεκτική, ψυχολογική και κοινωνική.

Οι πιο συνηθισμένες εκδηλώσεις είναι:

- Χειρονομίες, σπρωξιές, ξυλοδαρμοί,
- Φραστικές επιθέσεις, βρισιές, προσβολές, απειλές,
- Εκβιασμοί,
- Καταστροφή προσωπικών αντικειμένων,
- Αποκλεισμός και απομόνωση από παρέες, ομαδικά παιχνίδια και κοινωνικές δραστηριότητες.

Ποιες είναι οι ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις

Οι ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις του εκφοβισμού και της βίας στα παιδιά είναι πολλές και σοβαρές.

Τα παιδιά που γίνονται θύματα εκφοβισμού και βίας είναι

δυνατόν:

- Να νιώσουν έντονο άγχος και αισθήματα ανασφάλειας,
- Να έχουν φοβίες,
- Να παρουσιάσουν σχολική άρνηση,
- Να απουσιάζουν συχνά από το σχολείο,
- Να οδηγηθούν σε σχολική αποτυχία και
- Να εμφανίσουν μαθησιακές δυσκολίες, ψυχοσωματικά προβλήματα όπως πονοκέφαλους, διαταραχές ύπνου, κατάθλιψη.

κοροΐδια
μαγκιά
απομόνωση
βία
φοβία
θυμός
ανυπεράσπιστος
εκφοβισμός
εξυπνάδα
αντροπή
απελπισία
τρομοκρατημένος
ανασφάλεια
μοναξιά
θλίψη
φόβος
δυσaréσκεια
θύτης
θύμα
εκβοφισμός
τσακωμός
αυτοκτονία
τρόμος

Τα παιδιά θύτες, δηλαδή αυτοί που ασκούν τη βία και τον εκφοβισμό, αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο:

- Να απομακρυνθούν από το σχολείο,
- Να διακόψουν τη σχολική φοίτηση,
- Να εμφανίσουν τάσεις φυγής από το σπίτι,

Οι συνέπειες της ενδοσχολικής Βίας και του εκφοβισμού στα παιδιά είναι σοβαρές και καθοριστικές για την ψυχοκοινωνική τους ανάπτυξη και εξέλιξη.

Γι αυτό η συστηματική πρόληψη και η κατάλληλη αντιμετώπιση κάθε μορφής Βίας στο σχολείο είναι πολύ σημαντική.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι τα παιδιά έχουν απόλυτο δικαίωμα να βρίσκονται σε ένα σχολικό περιβάλλον το οποίο να τους παρέχει ασφάλεια και προστασία.

Ποιά είναι τα χαρακτηριστικά των παιδιών που εμπλέκονται σε περιστατικά ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού .

Τα παιδιά θύματα είναι:

- Περισσότερο αγχώδη και ανασφαλή από τους άλλους μαθητές ,
- Ήσυχια και ευαίσθητα,
- Εσωστρεφή και μοναχικά,
- Χαμηλή αυτοεκτίμηση,
- Άτομα που δύσκολα υπερασπίζονται τον εαυτό τους.

Όταν υφίστανται βία εμφανίζουν:

- Έλλειψη αυτοπεποίθησης και αδυναμία αντιπαράθεσης
- Παθητική αποδοχή της βίας.
- Φόβο για περαιτέρω βία ή τιμωρία από τους μεγάλους.
- Σύγχυση, απόγνωση, έντονο άγχος και πανικό.
- Απόσυρση και κλάμα.
- Πεποίθηση ότι η παρέμβαση ενός ενήλικα δεν θα είναι αποτελεσματική.

BULLYING

Τα παιδιά θύτες, δηλαδή αυτά που ασκούν βία σε άλλα:

- Έχουν χαμηλή αυτοεκτίμηση, ενώ φαίνονται σίγουρα για τον εαυτό τους.
- Είναι ενεργητικά και υπερδραστήρια.
- Είναι επιθετικά.
- Είναι επιρρεπή σε παραβίαση κανόνων και αντικοινωνικές συμπεριφορές.
- Είναι ικανά να ξεφεύγουν από δύσκολες καταστάσεις.
- Δεν έχουν ηθικούς ενδοιασμούς ή τύψεις για τις πράξεις τους.

Πώς είναι το παιδί που δέχεται
εκφοβισμό

Ορισμένες ενδείξεις που πιθανόν να υποδηλώνουν ότι ένα παιδί έχει πέσει θύμα βίας και εκφοβισμού στο σχολείο είναι:

- Μειωμένη διάθεση ή άρνηση να έρθει στο σχολείο με πρόσχημα κάποια αδιαθεσία.
- Αδικαιολόγητες απουσίες.
- Απροσδόκητη μαθησιακή πτώση που αποτυπώνεται με βαθμούς που πέφτουν.

- Στα διαλείμματα περνά το χρόνο του γύρω από τους εκπαιδευτικούς και τα γραφεία.
- Καθυστερεί να έρθει στο σχολείο ή αργεί να επιστρέψει στο σπίτι.
- Αρχίζει να αλλάζει τις διαδρομές όταν πήγαινε στο σχολείο ή όταν επέστρεφε από το σχολείο στο σπίτι.

- Έχει σημάδια και μελανιές.
- Χάνει συχνά τα πράγματά του.
- Αρνείται να συμμετέχει σε σχολικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες.
- Υπάρχουν ξαφνικές αλλαγές στη διάθεσή του που επιμένουν.
- Παραπονιέται για ψυχοσωματικά προβλήματα.

Εάν ισχύουν κάποια από τα προηγούμενα,
τότε ίσως να υπάρχουν περιστατικά βίας και
εκφοβισμού και το παιδί να χρειάζεται άμεση
βοήθεια και υποστήριξη.

Τι πρέπει να κάνει ο εκπαιδευτικός και ο γονιός για να προλάβει την εμφάνιση ενδοσχολικής βίας

Για την πρόληψη της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού ο εκπαιδευτικός και ο γονιός οφείλει:

- Να συζητά με τα παιδιά για τα δικαιώματά τους, τους κανόνες συμπεριφοράς στο σχολείο και τους τρόπους αντιμετώπισης της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού.
- Να ενισχύει τη φιλία μεταξύ των παιδιών και να αναδεικνύει την αλληλεγγύη της παρέας των φίλων ως το μέσον για την αντιμετώπιση περιστατικών βίας και εκφοβισμού, την απομόνωση και την περιθωριοποίηση των παιδιών.

- Να δείχνει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την ένταξη των νεοφερμένων μαθητών ή των μαθητών με ειδικά προβλήματα και ανάγκες στη σχολική ομάδα.
- Να ασκεί ουσιαστική εποπτεία στους χώρους του σχολείου όπου είναι πιο πιθανό να εκδηλωθεί βία μεταξύ των μαθητών.
- Να ευαισθητοποιεί τους γονείς για το πρόβλημα, στις ατομικές και ομαδικές συνεργασίες.
- Να αναζητά και να αντιμετωπίζει τις αιτίες που την προκαλούν .

NO BULLYING
SAFE SCHOOL ZONE

Τι πρέπει να κάνει ο εκπαιδευτικός για την
αντιμετώπιση της σχολικής βίας

Ο εκπαιδευτικός για την άμεση αντιμετώπιση
περιστατικών ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού
χρειάζεται:

- Να διαβεβαιώσει το παιδί θύμα ότι «δεν ευθύνεται το ίδιο για ό,τι έχει συμβεί».
- Να του υπενθυμίσει ότι το νοιάζεται και ότι βρίσκεται εκεί για να το προστατεύει.

- Να του πει ότι τα πράγματα μπορούν να αλλάξουν μόνο αν «σπάσει η σιωπή» και να του εξηγήσει ότι η κοινοποίηση περιστατικών βίας και εκφοβισμού δεν αποτελεί «κάρφωμα».
- Να συζητήσει το γεγονός στην τάξη, ώστε να προκαλέσει την εκδήλωση της αλληλεγγύης των μαθητών.

- Να προτείνει στο παιδί πρακτικούς τρόπους για την αντιμετώπιση δύσκολων καταστάσεων.
- Να ενημερώσει αμέσως τους γονείς του παιδιού.
- Να ενημερώσει παράλληλα την ομάδα των εκπαιδευτικών και τον διευθυντή του σχολείου.
- Να ζητήσει τη βοήθεια ενός ειδικού ψυχικής υγείας, εάν το κρίνει αναγκαίο.

- Χρειάζεται να διερευνηθεί συστηματικά στη χώρα μας το φαινόμενο της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού σε όλες του τις διαστάσεις, τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά.
- Είναι απαραίτητη η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Είναι αναγκαία η διαρκής παρότρυνση και υποστήριξη των γονέων για την ενεργή συμμετοχή και συνεργασία τους με το σχολείο.

STOP BULLYING

Απαιτείται συνεχής συμβουλευτική των εκπαιδευτικών προς τους μαθητές με στόχο την ενίσχυση της μαθητικής ομάδας για την αντιμετώπιση εκδηλώσεων εκφοβισμού και συμπεριφορών βίας.

Χρειάζεται να αναπτυχθούν προγράμματα προαγωγής της ψυχικής υγείας των μαθητών, τα οποία να εντάσσονται στο σχολικό πρόγραμμα με διαθεματικό χαρακτήρα και να είναι συνδεδεμένα με το πρόγραμμα σπουδών.

Χρειάζεται να στελεχωθούν άμεσα οι εκπαιδευτικές περιφέρειες με ειδικούς ψυχικής υγείας παιδιών και εφήβων, ώστε να παρεμβαίνουν στην αντιμετώπιση ψυχοκοινωνικών προβλημάτων κάθε φορά που αυτά εκδηλώνονται στην καθημερινή σχολική πραγματικότητα.

Υπηρεσίες που μπορούν να σας βοηθήσουν

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ ΑΜΕΣΗΣ

ΒΟΗΘΕΙΑΣ

801-801-1177

ΚΕΝΤΡΑ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ και
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ (Κ.Δ.Α.Υ.)

Υπουργείου Παιδείας

ΙΑΤΡΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΚΕΝΤΡΑ

ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΗΜΩΝ

Τοπικής Αυτοδιοίκησης

«Γραμμή Σύνδεσμος για την Ψυχοκοινωνική Υγεία του Παιδιού και του Εφήβου»

Δευτέρα έως Παρασκευή από 8.30πμ-20.30μ.μ. και Σάββατο από 9.30π.μ.-14.00μ.μ.

Εταιρείας Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου
(Ε.Ο.Υ.Π.Ε.)

Ζήσε Χωρίς Εκφοβισμό